

Trodimenzionalno oblikovanje u predškolskoj ustanovi

Licul, Mariakristina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:894598>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-21**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MARIAKRISTINA LICUL

TRODIMENZIONALNO OBLIKOVANJE U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI

Završni rad

Pula, rujan 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MARIAKRISTINA LICUL

TRODIMENZIONALNO OBLIKOVANJE U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI

Završni rad

JMBAG: 0242011402

STUDIJSKI SMIJER: Preddiplomski stručni studiji Predškolskog odgoja

PREDMET: Metodika likovne kulture

ZNANSTVENO PODRUČJE: Likovna umjetnost

ZNANSTVENA GRANA: Likovna pedagogija

MENTOR: doc. art. Breza Žižović

Pula, rujan2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Mariakristina Licul, kandidat za prvostupnika
preddiplomskog stručnog studija predškolskog odgoja ovime izjavljujem da je ovaj

Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljeni način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi .

Student

U Puli, _____

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Mariakristina Licul dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj Završni rad pod nazivom
Trodimenzionalno oblikovanje u predškolskoj ustanovi

koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objav i u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	6
2. Likovni odgoj i aktivnosti u predškolskoj ustanovi	7
3. Volumen.....	8
3.2. Puna plastika	8
3.3. Reljef	13
4. Tehnike trodimenzionalnog oblikovanja u predškolskoj ustanovi	14
4.1. Glina	14
4.2. Glinamol	15
4.3. Plastelin	16
4.4. Gips	17
4.5. Žica	18
4.6. Lim, aluminijska i bakrena folija	18
4.7. Papir-plastika	19
4.7.1. Kaširana papir-plastika	20
4.8. Drvo	21
4.9. Ostali materijali.....	22
5. Praktični dio rada	23
5.1. Priprema za izvođenje likovne aktivnosti u vrtiću	23
5.2. Dječji likovni radovi.....	27
6. Zaključak	33
7. Popis literature	34
8. Popis slika.....	35
Sažetak	38
Summary.....	39

1.Uvod

Predškolske ustanove kao mjesta na kojima djeca provode velik dio dana uz mjesta za igru predstavljaju i mjesta dječjeg razvijanja, socijalizacije i učenja. Mašta i kreativnost zasigurno su kod djece najzastupljeniji, a putem likovnog izražavanja djeci je omogućeno da izraze svoja neobična i nepredvidljiva shvaćanja o okolini te načinu života. Upravo u ranoj i predškolskoj dobi potrebno je dopustiti djeci otkrivanje različitih dostupnih materijala te manipulaciju istima kako bi se djeca upoznala s načinom manipulacije te razvijala svoja osjetila i motoriku. Djelatnici predškolskih ustanova potiču djecu na likovno izražavanje kako bi usvajala nova znanja, vještine i vrijednosti. Kako bi odgojitelji bili uspješni u tome, moraju poznavati psihološki i likovni razvoj djeteta, djetetove individualne sposobnosti i potrebe. Također i sami odgojitelji tijekom rada u predškolskoj ustanovi moraju biti spremni na stalno učenje i usavršavanje svojih vještina.

Predmet i cilj ovoga završnog rada jest upoznavanje s trodimenzionalnim oblikovanjem u predškolskim ustanovama te važnost istoga. Da bi se shvatila važnost likovnog odgoja, u drugom će se poglavlju obratiti pozornost na sam likovni odgoj te aktivnosti likovnog odgoja u predškolskoj ustanovi.

Svaki trodimenzionalni oblik ima svoj volumen te će se u trećem poglavlju nešto više reći o samom volumenu.

U četvrtom poglavlju predstavljene su tehnike trodimenzionalnog oblikovanja te opisani materijali i način upotrebe istoga.

Peto poglavlje odnosi se na provedenu likovnu aktivnost koja se odvijala u dječjem vrtiću „Gloria“, odnosno u skupini „Zlatne ribice“. Aktivnost je prema dogovoru provedena u skladu s tjednim planom zbog korelacije s ostalim aktivnostima i poticajima u skupini.

Na samom kraju rada nalazi se zaključak, popis korištene literature te popis slika, kao i njihovi izvori.

Svi podaci korišteni za izradu ovoga završnog rada prikupljeni su iz stručne literature, znanstvenih članaka te sa stručnih mrežnih stranica.

2.Likovni odgoj i aktivnosti u predškolskoj ustanovi

Autorica A. Balić-Šimrak (2010) likovne aktivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama podijelila je na samoinicijativne i spontane aktivnosti koje dijete samostalno započinje likovnom tehnikom koja mu je nadohvat ruke te planirane aktivnosti koje provodi odgojitelj, a imaju svoje ciljeve i zadatke u odnosu na odgojno-obrazovni program.

Metodičari likovne kulture ciljeve su podijelili na materijalne i odgojne. Materijalne su ciljeve opisali kao količinu znanja o likovnoj kulturi, odnosno likovno-stručna znanja koja je moguće definirati. Znanja koja se u to ubrajaju su umijeća iz područja likovnih tehnika, teorije oblikovanja, teorije umjetnosti i analize likovnih djela te povijest umjetnosti. U odgojne ciljeve ubrojili su likovne sposobnosti koje djeca razvijaju likovnom kulturom, senzibilitet za likovne pojave, uređenje sredine u kojoj borave, integriranje likovnih vrijednosti u proizvode i slično (Herceg, Rončević, Karlavaris, 2010).

Dijete se likovno izražava kako bi prikazalo ono nešto što ne može izreći, ono što ga zanima i uzbuđuje. Dijete također istražuje materijal koji mu je dostupan za likovno izražavanje te sam proces (Gurgurić, Jakubin, 1996).

Cilj likovnih aktivnosti vezanih uz oblikovanje materijala jest upravo upoznavanje sa samim materijalima i njihovim karakteristikama. Djeca modeliranjem razvijaju svoju finu motoriku ruku, okulomotoriku, a uz to se upoznaju i s raznim kiparskim tehnikama. U predškolskoj ustanovi djeca već od jaslčke dobi započinju s gnječenjem, valjanjem i utiskivanjem različitih materijala, a najčešće su to tijesto, plastelin i glina. Djeci su također gotovo svakodnevno ponuđene i raznovrsne kocke (drvene, plastične ili pak gumene) te razni neoblikovani materijali poput drva, stiropora, spužve i kartona (Vrlić, 2001).

3. Volumen

Kada govorimo o volumenu, onda zapravo govorimo o raznim i bezbrojnim prostornim oblicima. Svaki prostorni oblik ima svoj obujam i zapremninu, pa tako volumen možemo nazvati i obujmom ili zapremninom nekoga tijela u prostoru. Svaki volumen može posjedovati i unutarnji prostor ili pak može biti ispunjen nekom materijom. Volumen koji nema unutarnji prostor, odnosno ako je zbijen i ispunjen nekom tvari, nazivamo masa.

Čovjekovo likovno stvaralaštvo vezano uz oblikovanje volumena nazivamo kiparstvo (Jakubin, 2001).

3.1. Osnovna svojstva volumena

Prema stupnju plastičnosti, kiparstvo dijelimo na punu plastiku i reljef. Ta osnovna podjela smatra se i osnovnim svojstvima volumena. Ostala svojstva volumena proizlaze iz načina oblikovanja volumena, materijala kojima je volumen oblikovan te načina obrade. Volumen prema ostalim svojstvima može biti: puni, prošupljen, jednostavan, složen, obli, uglati, mali, veliki, jedinstven, statičan, dinamičan... (Jakubin, 2001).

3.2. Puna plastika

Punu plastiku možemo sagledati sa svih strana te ju dijelimo na kip ili statuui na mobil. Također, prema osnovnim likovnim karakteristikama, a s obzirom na odnos mase i prostora, dijelimo je na:

1. monolitnu ili apsolutnu masu,
2. udubljeno-ispupčenu masu,
3. prošupljenumasu,
4. plošno istanjenu masu,
5. linijski istanjenu masu,
6. mobil.

1) Monolitna ili apsolutna masa

M. Jakubin (2001) navodi kako je monolitna ili apsolutna masa volumen koji je potpuno zatvoren i ispunjen određenom materijom. Statičan je odnos volumena i prostora. Prostor okružuje volumen sa svih strana i ne ulazi u njega. Osim likovnih djela, apsolutne mase mogu biti geometrijska tijela, jaje, šljiva ili pak neki pravilan ili nepravilan zbijeni jedinstveni oblik.

Slika 1. Monolitna ili apsolutna masa

Izvor: <https://www.slideshare.net/iskraclaudia/skulptura-11950755>(10.09.2022.)

2) Udubljeno-ispupčena masa

Udublivanjem ili ispučivanjem apsolutne mase dobivamo udubljeno-ispupčenu masu. Prostor ulazi u udubljene dijelove mase, a ispučeni dijelovi izlaze iz mase u prostor (Jakubin, 2001).

Slika 2. Udubljeno-ispupčena masa

Izvor: <https://maruanimercier.com/artworks/1344-jean-arp-reve-naissant-1953/>
(10.09.2022.)

3) Prošupljena masa

Prošupljena masa nastaje potpunim prolaskom prostora kroz masu. Tu prostor poprima sve aktivniju ulogu, dok se masa smanjuje (Jakubin, 2001).

Slika 3. Prošupljena masa

Izvor:

<https://mozks-zzh.com/mozks/wp-content/uploads/2020/04/Likovna-umjetnost-prvi-razred.pdf> (10.09.2022.)

4) Plošno istanjena masa

Plošno istanjena masa nastaje kada je masa obrađena i istanjena u tolikoj mjeri da ostavlja dojam plohe. Mnogi prirodni i umjetni oblici nose karakteristike plošno istanjene mase, npr. lišće, latice cvijeća, tanjuri, staklo... (Jakubin, 2001).

Slika 4. Plošno istanjena masa

Izvor: <http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/images25/Bakic.jpg>(10.09.2022.)

5) Linijski istanjena masa

Ako je masa nekog materijala istanjena tako da nas podsjeća na crtu ili liniju, tada govorimo o linijski istanjenoj masi. Oblici koji su načinjeni od nje zovu se trodimenzionalni linijski oblici. Masa takvih oblika ovisi o debljini prostornih linija.

Slika 5. Linijski istanjena masa

Izvor: [http://os-zaprudje-zg.skole.hr/likovna_umjetnost\(10.09.2022.\)](http://os-zaprudje-zg.skole.hr/likovna_umjetnost(10.09.2022.))

6) Mobil

Mobil je pokretno prostorno tijelo koje se pokreće pomoću strujanja zraka ili neke druge energije. Kod mobila je masa neznatna te se sastoji od ploha različitih karaktera i različitog podrijetla (aluminiji, karton, papir, folija) međusobno povezanih žicama ili koncima koji lebde u prostoru.

Slika 6. Mobil

Izvor: [https://www.samobor.hr/galerija-prica/likovne-pricaonice-mobil-n5973\(10.09.2022.\)](https://www.samobor.hr/galerija-prica/likovne-pricaonice-mobil-n5973(10.09.2022.))

3.3. Reljef

Reljef predstavlja granu kiparstva gdje volumen oblikujemo na plohi, odnosno na nekoj podlozi. Svrstavamo ga u tri grupe, a to su: visoki, niski i uleknuti.

Visoki reljef nastaje oblikovanjem kod kojega su izbočenja na podlozi vrlo velika i oblici su samo djelomično vezani uzpodlogu. Niski reljef odnosi se na volumen koji tek neznatno izlazi u prostor, a prostor samo plitko ulazi u volumen. Niski reljef promatra se i kao slika jer je više dvodimenzionalan nego trodimenzionalan. Uleknuti reljef nastaje udubljivanjem, urezivanjem ili uklešivanjem neke plohe. Susrećemo ga i pod nazivom „duborez“zato što se na plohi nalaze udubljenja, dok izbočenja nema (Jakubin, 2001).

Slika 7. Uleknuti, niski i visoki reljef

Izvor: <http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/obrazovniweb/masa09.htm> (10.09.2022.)

4. Tehnike trodimenzionalnog oblikovanja u predškolskoj ustanovi

Tehnike kojima se gotovo svakodnevno susrećemo u radu sdjecom predškolske dobi jesu glina, glinamol, plastelin, gips, drvo, žica, papir-plastika, papir-kaširanje te ostali. U nastavku slijedi opis tehnika koje koristimo u svakodnevnom radu sdjecom od jasličke do predškolske dobi.

4.1. Glina

Glina je vrsta zemlje koja nastaje prilikom raspadanja stijena, posebno stijene koju nazivamo glinenac. Razlikujemo nekoliko vrsta gline te ih prvenstveno možemo podijeliti na primarne (kaolin) i sekundarne (ilovače, lončarske gline i taložene gline). Od primarne se gline pravi porculan, pa se još naziva i porculanska zemlja. Glina koju koristimo u predškolskoj ustanovi jest lončarska glina, ilovača koju možemo naći u mnogo naših krajeva. Da bismo glinu iz prirode mogli koristiti, najprije je treba pripremiti na način da iz nje uklonimo kamenčiće, korijene, komadiće drva i ostale nečistoće. Također, već pripremljenu glinu možemo naći i u trgovinama likovnim materijalom.

Glinu prije oblikovanja treba dobromijesiti rukama sve dok se ne počne lijepiti za dlanove – tada je podatna za rad. Osnovna tehnika rada s glinom jest modeliranje, što u biti znači oblikovanje. Oblikovati možemo punu plastiku i reljef. Modelirati se može od jedne glinene mase, oduzimanjem od mase te dodavanjem odnosno građenjem oblika (Jakubin, 2001).

Djeca rado diraju glinu kako bi osjetila teksturu pod prstima. Dok diraju glinu, djeca vrlo često iskreno izražavaju ono što osjećaju: „Glina je mokra i mekana!“ „Klizava je!“ „Lijepi se!“

Glina traži da je se stišće, tapla, mijesi, a dok se time bave, djeca razvijaju i finu motoriku ruku, okulomotoriku te s obzirom na to da glina reagira na dodire, djeca shvaćaju kako imaju utjecaj nad glinom te im postaje još zanimljivija.

Glinu je teže pronaći u trgovinama, stoga se kao zamjena često koristi glinamol.

Slika 8. Glina

Izvor: <https://www.youtube.com/watch?v=chWwyh0nFNo> (28.05.2022)

4.2. Glinamol

Glinamol je materijal vrlo sličan glini, ali glinamol se suši na zraku bez pečenja. On se suši brže od gline. Iz toga razloga brzo gubi na elastičnosti, puca i tada se teže modelira (Jakubin, 2001).

Može se nabaviti u knjižarama te trgovinama likovnim materijalom. Glinamol je s obzirom na cijenu te dostupnost vrlo popularan u predškolskim ustanovama.

Pri oblikovanju glinamola djeca često koriste i pomoćni pribor poput valjka, štapića raznih debljina i plastičnih nožića.

Nakon oblikovanja i sušenja predmeti izrađeni od glinamola mogu se brusiti brusnim papirom te bojati kako bi djeca još više izrazila svoju kreativnost.

Slika 9. Glinamol

Izvor: [https://liber-media.hr/blog/glinamol/\(28.05.2022\)](https://liber-media.hr/blog/glinamol/(28.05.2022))

4.3. Plastelin

Plastelin je umjetna masa koja dolazi u raznim bojama te u obliku pločica ili valjaka smještenih u kutije. Vrlo je podatan za modeliranje te nakon modeliranja ne ostavlja nered. Za modeliranje jednoga oblika treba upotrebljavati jednu boju kako bi plastičnost došla do izražaja. Plastelin u boji vrlo učinkovito možemo kombinirati tako što jedan oblik modeliramo u jednoj boji, a drugi u drugoj te ih onda koristimo za izgradnju prostornih oblika ili likovnih kompozicija (Jakubin, 2001).

Plastelin se u predškolskim ustanovama najčešće koristi u radu s djecom jasličke dobi. Kod kuće, a i u predškolskim ustanovama, vrlo je zastupljen i „domaći“ plastelin, koji se jednostavno izradi uz pomoć brašna, vode, jestivih boja te još nekoliko sastojaka koji su zastupljeni u kućanstvu.

Slika 10. Plastelin

Izvor: <https://lupilu.hr/plastelin-recept-i-igra/>(28.05.2022)

4.4. Gips

Gips je mineral bijele boje koji se koristi pomiješan s vodom. Najčešće se koristi u izradi kalupa za lijevanje skulptura. Ako želimo izraditi gipsanu skulpturu, potrebno je najprije izraditi model za izradu odljeva u glini. U predškolskim ustanovama gipsom se mogu izraditi reljefi i pune plastike (Jakubin, 2001). Najčešće su to figurice ili ukrasi koje djeca izlože u sobi dnevnog boravka. S obzirom na dostupnost kalupa kojih je svakim danom na tržištu sve više, figure od gipsa više nisu samo jednostavni oblici, već su to gotovo svi oblici koje djeca zamisle. Tehnika gipsa najviše je zastupljena kod djece predškolske dobi.

Slika 11. Dječja aktivnost: gips

Izvor:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1447572748620614&id=144025432308692 (DV Čapljina)(28.05.2022)

4.5. Žica

Žicom stvaramo prostorni crtež na način da je presavijamo i okrećemo u raznim smjerovima u prostoru. Tim postupkom dobivamo trodimenzionalnost oblika odnosno volumen tijela, a ne samo njegov obris. Žica nam omogućava kombinaciju oblika apstraktnog i figurativnog karaktera, a može biti različitih debljina, materijala i boja. Od žice je moguće izrađivati narukvice, ogrlice, kopče i prstene (Jakubin, 2001). Budući da rad sa žicom zahtijeva veću razinu spretnosti i razvijenije motoričke sposobnosti, ova tehnika najčešće se koristi u radu s djecom starije predškolske dobi. Rad sa žicom potiče razvoj fine motorike šake i prstiju, kao i razvoj prostornog razmišljanja.

Slika 12. Dječji rad sa žicom (konj)

Izvor: <https://4abednja.wordpress.com/category/nasi-likovni-radovi/> (03.06.2022)

4.6. Lim, aluminijska i bakrena folija

Iako ne često, u predškolskim ustanovama koriste se i aluminijske folije. Najčešće je to deblja aluminijska folija u roli, no koriste se i poklopci od jogurta i sličnih proizvoda. Taj tip folija koristi se za izradu uleknutih i plitkih reljefa. Pri izradi tih reljefa potrebno je imati podlogu od novinskog papira. Za utiskivanje u foliju koristi se kemijska olovka, olovka s tupim vrhom ili pak zašiljeno drvce. Po dovršetku izrade reljefa potrebno ga je premazati tušem kako bismo foliju tonirali. Reljefe izrađene na poklopcima ili folijama od ambalaže možemo koristiti pri izradi čestitki, pozivnica i slično (Jakubin, 1999).

Slika 13. Izrada reljefa pomoću aluminijske folije

Izvor:<http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/images32/alufolija.jpg>(03.06.2022)

4.7. Papir-plastika

Papir-plastika je tehnika oblikovanja papira u prostoru. Poželjno je koristiti tvrdi papir kako bi tijela od papira zadržala oblik. Papir možemo savijati, lomiti, rezati, lijepiti i modelirati kako bi nastali prostorni oblici. U radu s papirom koristi se raznovrstan pribor: škare, razne vrste papira i kartona, spojnice, tapetarski nožić, pribadače te razna univerzalna ljepila i ljepljive trake.

U odgojno-obrazovnom procesu djeca svladavaju osnove oblikovanja papira, a to su: trganje, rezanje, urezivanje, izrezivanje, savijanje i lomljenje, presavijanje. Prema stupnju plastičnosti, papirom možemo oblikovati reljefe i punu plastiku (Jakubin, 1999).

Slika 14. Papir-plastika (riba)

Izvor: [https://minikar.ru/bs/vdohnovenie/podelka-rybka-iz-bumagi-dvizhushchayasya-rybka-origami-iz-bumagi/\(03.06.2022\)](https://minikar.ru/bs/vdohnovenie/podelka-rybka-iz-bumagi-dvizhushchayasya-rybka-origami-iz-bumagi/(03.06.2022))

4.7.1. Kaširana papir-plastika

Kaširanjem nazivamo sljepljivanje papira, najčešće novinskog, koji nakon sušenja ljepila postaje krut (Jakubin, 1999). Iako se nekad za kaširanje koristila smjesa vode i brašna, danas koristimo mješavinu vode i ljepila pripremljenu u posudici u koju potom umačemo komade papira te ih oblikujemo.

U predškolskoj ustanovi papir lijepimo na pripremljenu podlogu. To je najčešće prazna kutija ili napuhani balon. Na podlogu lijepimo više slojeva papira kako bi skulptura bila čvršća. Kada smo gotovi s kaširanjem, skulpturu stavljamo na sušenje, koje može potrajati i do nekoliko dana (ovisno o broju slojeva).

Slika 15. Proces kaširanja balona
Izvor: Odgajatelj DV Gloria, skupina „Loptice“

4.8. Drvo

Drvo se kao kiparski materijal često koristi u likovnoj umjetnosti i osnovni način obrade jest tesanje i rezanje (Jakubin, 2001). U predškolskoj ustanovi najčešće se koriste komadi neoblikovanog drva koje djeca kombiniraju lijepljenjem, boje ga te na taj način stvaraju zamišljene oblike.

Slika 16. Izrada gnijezda neoblikovanim drvom
Izvor: Odgajatelj DV Gloria, skupina „Medvjedići“

4.9. Ostali materijali

Razne odbačene kutije, komadi drva i oblici metala svakodnevno služe za prostorno-plastično oblikovanje u predškolskim ustanovama. Rad s ovom vrstom materijala uvelike pridonosi razvoju kreativnosti te dječje mašte. Djeca u predškolskim ustanovama rado prihvaćaju taj način rada jer lako mogu realizirati svoje ideje (Jakubin, 2001). Tim načinom rada odbačene kartonske kutije često postaju autići, dvorci i slično. Takvi didaktički neoblikovani materijali odgojiteljima su lako dostupni.

Slika 17. Garaža izrađena od odbačenih kutija

Izvor: Odgajatelj DV Gloria, skupina „Zlatne ribice“

5. Praktični dio rada

Zapotrebe pisanja ovoga završnog rada u dječjem vrtiću „Gloria“ osmišljena je i provedena likovna aktivnost modeliranja glinom na temu „Morski svijet“. Dječji vrtić „Gloria“ ujedno je i vrtić u kojemu sam zaposlena i koji mi je tijekom školovanja pružio potporu, savjete te neprekidno učenje i suočavanje sa svakodnevnim situacijama. U aktivnosti koja je provedena u lipnju 2022. godine sudjelovala je odgojno-obrazovna skupina „Zlatne ribice“, koju čine djeca u dobi od 5 do 7 godina. S obzirom na to da je za vrijeme provođenja aktivnosti dječji vrtić započeo sljetnim radom, zbog manjeg broja djece aktivnosti su se pridružile i dvije djevojčice iz jaslica čije su sestre u skupini „Zlatne ribice“.

5.1. Priprema za izvođenje likovne aktivnosti u vrtiću

Prethodne aktivnosti: Razgovor o ljetu, odlasku na more, plivanju i ronjenju. Promatranje slikovnice „Živali v morju“.

Cilj aktivnosti: Glinamolom oblikovati bića iz morskog svijeta koristeći osnovne elemente oblikovanja.

Razvojne zadaće:

a) tjelesni, psihomotorički i zdravstveni razvoj:

- razvijati motoriku ruku,
- razvijati preciznost,
- razvijati koncentraciju i strpljivost,
- razvijati vizualnu percepciju i pamćenje,
- poticati na likovno izražavanje.

b) emocionalno-socijalni razvoj ličnosti:

- razvijati komunikaciju i odnos s drugom djecom,
- razvijati interes za likovnu aktivnost,
- stvarati ugodnu i opuštenu atmosferu za rad.

c) spoznajni razvoj:

- dodatno upoznati djecu s pojedinim životinjama iz morskog svijeta,
- razvijati maštu i logičko razmišljanje,
- upoznati djecu s materijalom (glinamol),
- poticati na pravilno korištenje materijala,
- upoznati djecu s osnovnim elementima oblikovanja glinamola.

d) komunikacijsko-stvaralački razvoj:

- omogućiti slobodu izražavanja,
- potaknuti komunikaciju među djecom,
- razgovor o moru.

Motiv: Morske životinje.

Likovni jezik:

a) likovni elementi: udubljeno-ispupčena masa

b) kompozicijska načela: simetrija

Likovno područje:

a) kiparska tehnika: glinamol

b) materijali i pribor: glinamol, papir, valjak, štapići, posudice s vodom, zaštita za stol

c) postupci: modeliranje

Korelacija: priroda i društvo

Metode: analitičko promatranje, djeca promatraju slikovnicu „Živali v morju“

Socijalni oblici rada: individualni i frontalni oblik rada

Priprema odgojitelja za rad:

1. Poittier, A. (2015). *Živali v morju*, Ljubljana, Okaši.
2. Jakubin, M. (1999). *Likovni jezik i likovne tehnike – temeljni pojmovi*, Zagreb, Educa.
3. Belamarić, D. (1986). *Dijete i oblik*, Zagreb, Školska knjiga.

Artikulacija aktivnosti

Uvodni dio aktivnosti

Okupit ću djecu te započeti razgovor o moru. Kako je ljeto počelo te kako živimo na obali, djeca većinom svakodnevno odlaze na more. Nakon razgovora o kupanju, ronjenju, onome što vide u moru dok plivaju djeci ću pokazati slikovnicu „Živali v morju“. Nakon razgledavanja pokušat ćemo zapamtiti i nabrojiti čim više životinja iz morskog svijeta koje ćemo potom modelirati. Zamolit ću djecu da sjednu za pripremljene i zaštićene stolove na kojima će ih dočekati glinamol, papir, štapići, plastični nožići te posudice s vodom. Djeci ću demonstrirati osnovne elemente oblikovanja glinamola te im usmjeriti pozornost na debljinu samog glinamola, veličinu te na vlažnost.

Glavni dio aktivnosti

Tijekom glavnog dijela aktivnosti promatrat ću izvedbu te dodatnim pitanjima motivirati djecu. Poticat ću djecu na samostalnost i sigurnost pri modeliranju. Biti ću dostupna za pomoć ako to nekome od djece bude trebalo te ću nastojati dodatno poticati i hrabriti djecu ako im to bude potrebno. Svaki rad i pokušaj ću pohvaliti. Aktivnost prestaje onda kada djeca izgube interes.

Završni dio aktivnosti

Kada aktivnost bude pri kraju i djeca budu završavala svoje radove, uputit ću ih prema mjestu gdje će svoje radove odložiti kako bi se osušili. Djecu ću potom poticati na spremanje radnog prostora s ciljem stjecanje životno-praktičnih navika.

Kada sva djeca završe s oblikovanjem, ponovno ću ih pohvaliti te im zahvaliti na suradnji.

Slika 18. Modeliranje glinamola 1

Izvor: Odgojitelj „DV Gloria“

Slika 19. Modeliranje glinamola 2

Izvor: Odgojitelj „DV Glora“

5.2. Dječji likovni radovi

S obzirom na ljetni rad i boravak na dvorištu, aktivnosti se pridružilo tek nekoliko djece. Nakon pospremanja radnih površina zamolila sam da jedno po jedno dijete dođe do mjesta gdje smo odložili radove kako bi mi pokazalo svoj rad. Svaki sam rad fotografirala te zapisala dječji opis rada.

Slika 20. Djevojčica, 6 godina – Hobotnica, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Djevojčica od više oblikovanih dijelova glinamola stvara hobotnicu. Koristi plošnu i linijski istanjenu masu. Štapićem radi udubine kojima stvara oči, usta i „čepiće na krakovima“.

Caitlin: „Izradila sam hobotnicu jer je zanimljiva. Ima puno čepića na krakovima kojima se drži na kamenju.“

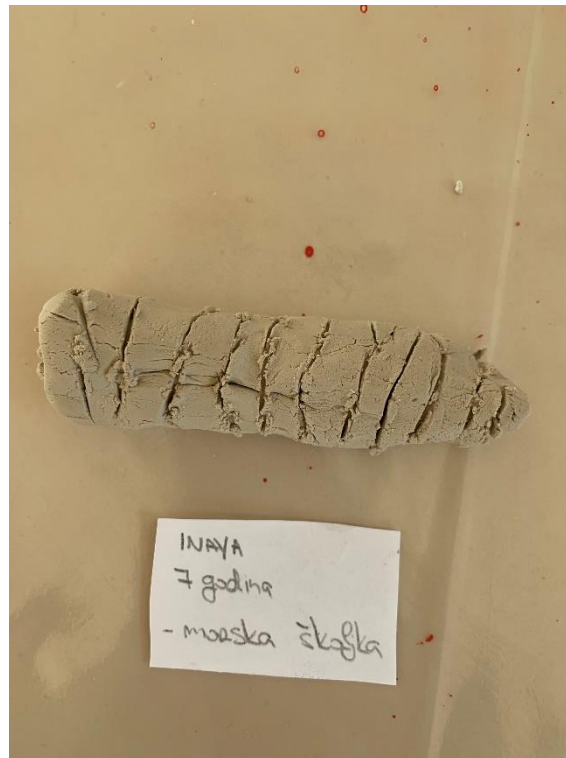

Slika 21. Djevojčica, 6 godina – Hobotnica, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Djevojčica svoj rad veže uz plohu, ali koristi i linijski istanjenu masu kod izrade krakova koje potom spaja na tijelo. Štapićem udubljuje oči i usta, čime stvara reljef.

Sara: „Napravila sam hobotnicu, ona pušta ono crno kad se boji.“

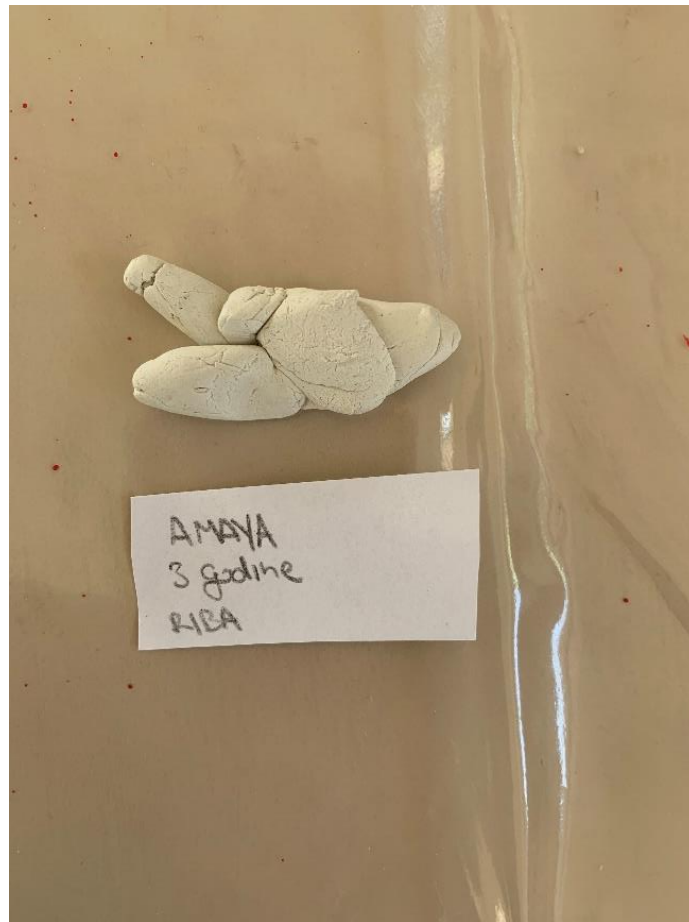

Slika 22. Djevojčica, 7 godina – Školjka, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Oblik u glini je određen te je vizualno vrlo sličan stvarnom obliku. Štapićem crta šare na obliku. Oblik predstavlja školjku „prstac“ koja je zaštićena te je zanimljivo što djevojčici pozornost nisu privukle životinje iz slikovnice ili nešto s čime se svakodnevno susrećemo u moru s obzirom na to da je prstac rijetka školjka.

Inaya: „Ovo je školjka koju se ne smije uzimati iz mora i bude u kamenju. Nije to k'o obična školjka, zove se prstac jer izgleda kao prst.“

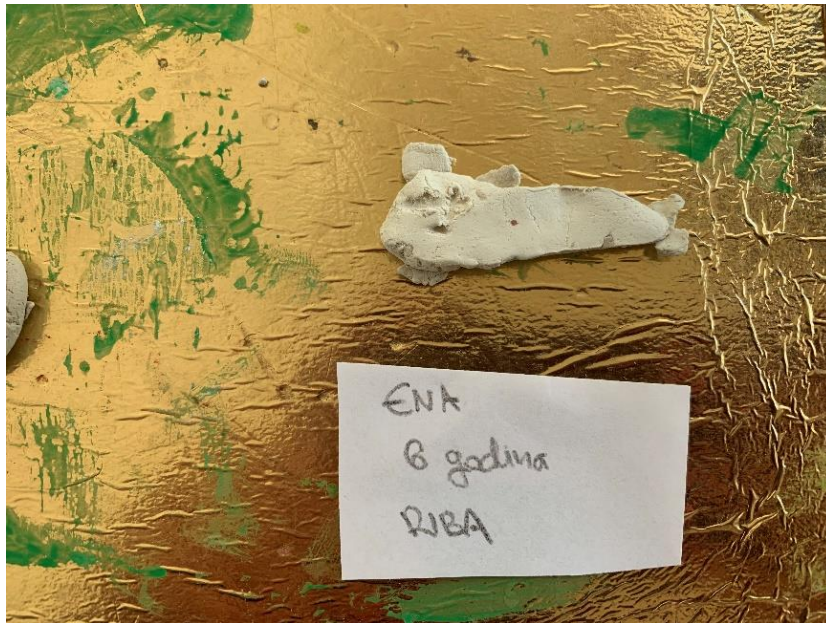

Slika 23. Djevojčica, 3 godine – Riba, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Djevojčica najprije izrađuje zasebne dijelove ribe (glavu, tijelo, peraju, rep) te ih slaže u cjelinu. Oblik ima izduženu glavu, rep koji podsjeća na stvarni rep ribe te ukošenu gornju peraju koja također podsjeća na stvarni oblik.

Amaya: „Napravila sam ribu, ima baš sve, i rep, i tijelo, i glavu, ima i peraju, nema oči i usta, ali to je stvarno riba.“

Slika 24. Djevojčica, 6 godina – Riba, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Djevojčica svoj rad veže uz plohu. Ribi dodaje uši, donju peraju i rep. Štapićem udubljuje oči i usta, čime stvara reljef.

Ena: „Napravila sam ribu, jako je lijepa. Vidjela sam takvu u Rapcu.“

6. Zaključak

Raznolikost likovnih aktivnosti u dječjem odgoju i obrazovanju potiče razvoj djeteta. Odraslima je možda ponekad teško shvatiti dijete, no upravo pomoću likovnih radova moguće je shvatiti što nam dijete želi reći. Djeca kod likovnog izražavanja najčešće naglašavaju upravo ono što je njima bitno.

Trodimenzionalno oblikovanje vrlo je zastupljeno u predškolskim ustanovama te se djeca njime gotovo svakodnevno služe. Modeliranjem gline, glinamola, plastelina te tijesta djeca razvijaju sposobnost manipuliranja različitim materijalom te razvijaju svoja osjetila i finu motoriku. Gips se u predškolskoj ustanovi najčešće koristi kod izrade ukrasa za sobe ili darova za razne prigode. Kako se gips lijeva u plastične ili silikonske kalupe koji su danas na tržištu dostupni u svim oblicima i veličinama, sve se više počeo koristiti. Djeca lijevaju gips u kalupe, a nakon sušenja ukrašavaju dobivene oblike. Drvo i kamen kao jedni od najdostupnijih neoblikovanih prirodnih materijala vrlo se često koriste u radu s djecom. Možemo ih oblikovati, bojiti, lijepiti te time stvarati koje god oblike zamislimo. Žicu najčešće koriste djeca starije predškolske dobi. Ona žicu savijaju, ravnaju, motaju te time dobivaju osmišljene oblike. Lim, aluminijska i bakrena folija također se najčešće koriste za izradu ukrasa, a njima izrađujemo plitke ili uleknute reljefe. Papir je materijal pomoću kojega se također mogu izraditi razni trodimenzionalni oblici. Papir se može kaširati, lijepiti te oblikovati na različite načine. S obzirom na laku dostupnost, papir se u predškolskim ustanovama svakodnevno koristi. Razni odbačeni materijali poput kutija, tetrapaka i plastičnih boca svakodnevno se koriste u likovnim, ali i ostalim aktivnostima za izradu poticaja ili pak potrebnih rekvizita za igru.

Radovi koji su nastali tijekom aktivnosti prikazuju djetetov likovni razvoj. Oblikovane figurice najčešće su još uvijek vezane uz plohu. Opuštena atmosfera, glazba te aktualna tema („more“) potaknule su djecu da pokažu ono čime su oni zadivljeni. Iako je djece u skupini manje nego inače, dobiveni su lijepi radove te izjave koje su ih upotpunile. Djeca u predškolskoj ustanovi često modeliraju glinamolom, no nekima je trebala pomoć i poticanje na upornost. Tijekom aktivnosti pratila sam djecu te bila na raspolaganju za pitanja i pomoć.

Sve fotografije nastale tijekom aktivnosti korištene su samo za potrebe izrade ovoga završnog rada.

7. Popis literature

Knjige:

Belamarić, D. (1986). „Dijete i oblik“. Zagreb: Školska knjiga.

Grgurić, N.; Jakubin, M. (1996). „Vizualno-likovni odgoj i obrazovanje: metodički priručnik“. Zagreb: Educa.

Jakubin, Marijan (1999). „Likovni jezik i likovne tehnike. Temeljni pojmovi“. Educa: Zagreb.

Vrlič, T. (2001). „Likovno-ustvarjalni razvoj otrok v predškolskem obdobju“. Ljubljana: Debora.

Mrežni izvori:

<https://hrcak.srce.hr/file/184161> / (pristupljeno 28.05.2022.)

<https://www.cvrcakvrt.hr/dijete-i-glina/1374/>(prisupljeno 28.05.2022.)

<http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/tehnike.htm> (pristupljeno 03.06.2022.)

<https://hrcak.srce.hr/clanak/184172>(pristupljeno 14.06.2022.)

8. Popis slika

Slika 1. Monolitna ili apsolutna masa

Izvor: <https://www.slideshare.net/iskraclaudia/skulptura-11950755>

Slika 2. Udubljeno-ispupčena masa

Izvor: <https://maruanimercier.com/artworks/1344-jean-arp-reve-naissant-1953/>

Slika 3. Prošupljena masa

Izvor: <https://mozks-zzh.com/mozks/wp-content/uploads/2020/04/Likovna-umjetnost-prvi-razred.pdf> (10.09.2022.)

Slika 4. Plošno istanjena masa

Izvor: <http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/images25/Bakic.jpg> (10.09.2022.)

Slika 5. Linijski istanjena masa

Izvor: http://os-zaprudje-zg.skole.hr/likovna_umjetnost (10.09.2022.)

Slika 6. Mobil

Izvor: <https://www.samobor.hr/galerija-prica/likovne-pricaonice-mobil-n5973>
(10.09.2022.)

Slika 7. Uleknuti, niski i visoki reljef

Izvor: <http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/obrazovniweb/masa09.htm> (10.09.2022.)

Slika 8. Glina

Izvor: <https://www.youtube.com/watch?v=chWwyh0nFNo> (28.05.2022)

Slika 9. Glinamol

Izvor: <https://liber-media.hr/blog/glinamol/>

Slika 10. Plastelin

Izvor: <https://lupilu.hr/plastelin-recept-i-igra/>

Slika 11. Dječja aktivnost: gips

Izvor:https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1447572748620614&id=144025432308692

Slika 12. Dječji rad žicom (konj)

Izvor: <https://4abednja.wordpress.com/category/nasi-likovni-radovi/>

Slika 13. Izrada reljefa pomoću aluminijske folije

Izvor:<http://likovna-kultura.ufzg.unizg.hr/images32/alufolija.jpg>

Slika 14. Papir-plastika

Izvor:<https://minikar.ru/bs/vdohnovenie/podelka-rybka-iz-bumagi-dvizhushchayasya-rybka-origami-iz-bumagi/>

Slika 15. Proces kaširanja balona

Izvor:Odgajatelj DV „Gloria“, skupina „Loptice“

Slika 16. Izrada gnijezda neoblikovanim drvom

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“, skupina „Medvjedići“

Slika 17. Garaža izrađena od odbačenih kutija

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“, skupina „Zlatne ribice“

Slika 18. Modeliranje glinamola 1

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Slika 19. Modeliranje glinamola 2

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Slika 20. Djevojčica, 6 godina – Hobotnica, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Slika 21. Djevojčica, 6 godina – Hobotnica, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Slika 22. Djevojčica, 7 godina – Školjka, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Slika 23. Djevojčica, 3 godine – Riba, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Slika 24. Djevojčica, 6 godina – Riba, glinamol

Izvor: Odgajatelj DV „Gloria“

Sažetak

Likovne aktivnosti vezane uz trodimenzionalno oblikovanje vrlo su važne kod djetetova razvoja. Tehnikama trodimenzionalnog oblikovanja dijete upoznaje nove materijale i načine manipuliranja tim materijalima. Razvija se fina motorika šake i okulomotorika, što je svakako važno za djetetov razvoj. Ovaj završni rad usredotočen je na trodimenzionalno oblikovanje i same tehnike trodimenzionalnog oblikovanja. Opisani su materijali te načini njihova oblikovanja. Provedena je likovna aktivnost u dječjem vrtiću „Gloria“ s ciljem razvoja likovnog stvaralaštva kod djece, razvijanja kreativnosti i mašte. Cilj likovne aktivnosti bio je i prikazati bitne stanovnike morskog svijeta koristeći se kiparskom tehnikom glinamola.

Ključne riječi: dijete, trodimenzionalno oblikovanje, predškolska ustanova, tehnike trodimenzionalnog oblikovanja, kiparske tehnike, glinamol.

Summary

Art activities related to three-dimensional design are crucially important in one child's development. With the three-dimensional design techniques mentioned above, the child gets to know new materials and ways of manipulating those materials. In this way, fine motor skills of the hand are developed, as well as oculomotor skills, which is most certainly essential for the child's future development. This final thesis project is focused on three-dimensional design and the techniques of three-dimensional design themselves. All the materials and the way of shaping them are described as well. An art activity was carried out in kindergarten "Gloria" with the goal of developing artistic creativity in children, evolving creativity and imagination as well as showing important sea world inhabitants in a childlike way using the modelling clay sculpting technique.

KEY WORDS:

child, three-dimensional design, preschool institution, techniques of three-dimensional design, sculptural techniques, modelling clay